

МІЖНАРОДНИЙ ПРОЄКТ «EURASIAN PEACE STUDIES EXCHANGE NETWORK»

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-4-2>

ГУБЕЛАДЗЕ

Ірина Гурамівна

кандидат психологічних наук, докторант лабораторії психології мас і спільнот, голова Ради молодих вчених Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, голова Ради молодих вчених Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. У статті представлено основні результати міжнародної діяльності науковців та аспірантів Інституту соціальної та політичної психології НАПН України в межах трирічного міжнародного проєкту «Eurasian Peace Studies Exchange Network». Розкрито зміст і результати роботи трьох сезонних шкіл, які по суті були навчальними інтенсивами для магістрантів та аспірантів університетів-партнерів. Показано внесок, зроблений представниками делегації, зокрема через організацію однієї з літніх шкіл, міжнародного круглого столу, проведені лекції, майстер-класи, практичні заняття, отриманий досвід і знання в процесі міжнародного стажування.

Ключові слова: міжнародна діяльність; мирознавство; вивчення миру; політика безпеки; академічний обмін.

Розбудова миру і трансформація конфлікту є гострою і актуальною темою для всього світу та для України, що перебуває в стані воєнного конфлікту, зокрема. Вивчення можливостей психологічної адаптації та психореабілітації населення в умовах воєнного конфлікту є одним із ключових напрямів досліджень і практичних розробок науковців Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України.

Так, уже третій рік науковці й аспіранти Інституту беруть участь у міжнародному проєкті «Eurasian Peace Studies Exchange Network».

Метою проєкту є спільне поширення знань щодо питань вивчення миру і конфліктних трансформацій, вироблення спільного розуміння складності і динаміки взаємин між країнами Євразії і Європи, розроблення та вдосконалення навчальних програм з вивчення миру, створення стабільної платформи для обміну студентами і викладачами. Під час реалізації проєкту з вивчення миру було залучено широке коло фахівців з різних дисциплін, зокрема політології, антропології, психології, соціології, міжнародних відносин тощо), а роботу було зосереджено на великій кількості питань, починаючи з причин виникнення конфліктів, можливостей їх вирішення, питань безпеки, до психологічних умов досягнення і збереження миру, можливостей адаптації в умовах війни.

Партнерами проекту були: Центр вивчення миру Арктичного університету в Тромсо (Норвегія), Інститут вивчення миру і політики безпеки Гамбурзького університету (Німеччина), Американський університет Центральної Азії (м. Бішкек, Киргизстан), Державний університет Іллі (м. Тбілісі, Грузія), Інститут соціальної та політичної психології НАПН України (м. Київ, Україна), Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

Під час реалізації проекту було обговорено широке коло питань щодо обмежень і можливостей розбудови миру:

- подолання міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів;
- потреба у формуванні регіональної, громадянської, національної та наднаціональної ідентичності;
- забезпечення прав людини та національних меншин;
- соціально-психологічне відновлення населення після воєнних подій;
- необхідність імплементації ідей і найкращих практик безконфліктної комунікації в освітню систему.

Варто відзначити, що з кожним роком виконання проекту збільшувалося представлення саме соціально-психологічного підходу до вивчення питань миру.

Представники Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (далі - Інститут) взяли активну участь у роботі за проектом, презентуючи свої науково-практичні здобутки під час лекцій, майстер-класів, у процесі обговорень і виконання групових завдань.

Проект передбачав реалізацію різних видів діяльності:

- проведення літніх шкіл для магістрантів та аспірантів університетів-партнерів;
- навчальний обмін аспірантами та викладачами;
- читання гостьових лекцій;
- створення мережі фахівців з вивчення миру;
- обмін знаннями і досвідом між провідними фахівцями Європи та Азії у цій галузі.

Перша міжнародна школа «[Bridging Divides: European and Eurasian Perspectives on Peace and War](#)» відбулася 23-28 жовтня 2017 р. на базі Державного університету імені Іллі (м. Тбілісі, Грузія).

У межах цього інтенсивного курсу В. Васютинський та І. Губеладзе провели свої майстер-класи

«Eastern and Western Ukrainians' mutual understanding on values: problems and prospects» та «Family relations in conditions of social and political conflict: space for conflict escalation or psychological resource for unity».

Троє аспірантів (В. Балюта, П. Блозва, В. Лазаренко) взяли участь у навчальному процесі, у груповій і проектній роботі під час осінньої школи.

11-16 червня 2018 р. відбулася [Друга міжнародна літня школа «Searching for Paths to Peace in Post-Soviet Eurasian Space»](#) на базі Інституту та Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

У роботі Літньої школи взяло участь більше 50 учасників – представників різних країн світу (Норвегії, Німеччини, Киргизстану, Грузії, України, Канади, Іспанії, Сербії, Латвії, Китаю, Фінляндії тощо).

З вітальним словом перед учасниками виступив директор Інституту Микола Слюсаревський та керівник проекту і директор Центру вивчення миру Арктичного університету в Тромсо Крістін Сміт-Сімонсен. Заступник Міністра з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Георгій Тука розкрив проблеми інтеграції і адаптації внутрішньо переміщених осіб у новому середовищі. Посол Норвегії в Україні Уле Тер'є Хорпестад висвітлив можливості і реальні приклади українсько-норвезької співпраці (Norwegian-Ukrainian cooperation. Trends and prospects). Керівник проекту «Дитяче містечко SOS» Євгенія Рзаєва торкнулася важливого питання про можливості і реальні акти захисту дітей, які постраждали в умовах воєнного конфлікту (Protection and Care of Children Affected by the Conflict in Eastern Ukraine). Начальник Управління цивільно-військового співробітництва збройних сил

України, полковник Олексій Ноздрачов висвітлив проблеми і перспективи цивільно-військового співробітництва в умовах воєнного конфлікту в Україні (Civil-Military Cooperation in Conditions of Armed Conflict in Ukraine).

У межах Літньої школи також було проведено круглий стіл «Психологічна адаптація та реабілітація в умовах війни», на якому учасники обговорювали актуальні проблеми і завдання психологічного супроводу особи і спільноти в умовах війни.

Так, В. Васютинський представив результати дослідження уявлень жителів Донбасу про те, хто винен у військовому конфлікті (Four Psychological Models of Blaming for the Military Conflict in Donbas Residents' Opinion). Доцент Американського університету Центральної Азії, психотерапевт О. Молчанова розкрила ключові питання роботи з посттравматичними стресовими розладами під час війни (Social Psychopathology in Times of Armed Conflicts: Kyrgyzstan and Kazakhstan cases), а доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач лабораторії соціальної психології особистості Інституту Т. Титаренко розкрила питання шляхів відновлення особистості після травми, пов'язаною з війною (Pathways of Personality Restoration after the War-Related Trauma).

Разом з І. Губеладзе учасники круглого столу обговорили проблеми і перспективи єднання родин внутрішньо переміщених осіб (Problems and Perspectives of IDP's Families Unification). На основі результатів дослідження, проведеного і представленого Г. Циганенко, учасники круглого столу також обговорили соціально-психологічні бар'єри налагодження взаєморозуміння між цивільними і військовими (Mutual Understanding between Civic and Military People: Social and Psychological Barriers). М. Дворник продемонструвала можливості використання спеціалізованих мобільних застосунків у процесі поствоєнної

психореабілітації (Mobile Applications in the Post-War Psychorehabilitation).

Аспіранти Інституту також представили результати своїх напрацювань. Зокрема, В. Лазаренко розповіла про особисті історії внутрішньопереміщених осіб про війну і мир у контексті простору і місця (Personal Stories of War and Peace in Context of Space and Place); В. Балюта зосередилась на аналізі ілюзії порозуміння як чинника радикалізації політичної поведінки молоді (How Illusion of Understanding Determines Radical Political Behavior of Young People); І. Боровинська розкрила можливості посилення адаптації внутрішньо переміщених осіб через актуалізацію їх орієнтації на життєвий успіх (Orientation on Life Successfulness as a Mean of IDP's Adaptation for a New Environment).

3-8 червня 2019 р. наукові співробітники та аспіранти Інституту взяли участь у роботі Третьої міжнародної літньої школи «Peace Building in Eurasia: Education, Identity and Politics», яка проходила в Киргизстані (м. Бішкек – Іссик-Куль).

Зокрема, представниками делегації було представлено такі доповіді: «Psychological Meaning of Inter-denominational Disagreements in Modern Ukraine» (В. Васютинський), «Collective Sense of Ownership and Inter-National Tensions» (І. Губеладзе), «Transition from War to Peace: Optimization Strategy for Psychosocial Support» (М. Дворник), «Mapping Identities» (В. Лазаренко).

Загалом у роботі школи взяли участь чотири аспірантки Інституту: І. Боровинська, А. Громова, Т. Зелінська та В. Лазаренко.

Також в межах означеного проекту четверо аспірантів Інституту стажувалися протягом 1-3 місяців, а співробітники здійснили викладацький обмін у країнах-партнерах. Так, В. Балюта та

І. Боровинська пройшли стажування в Інституті вивчення миру та політики безпеки Гамбургського університету (Німеччина), В. Лазаренко та Д. Місенг – у Центрі вивчення миру Арктичного університету в м. Тромсо (Норвегія).

В. Васютинський стажувався на базі Американського університету Центральної Азії (Киргизстан). І. Губеладзе пройшла стажування в Інституті вивчення миру та політики безпеки Гамбургського університету (Німеччина), Державному університеті Іллі (м. Тбілісі, Грузія), Державному педагогічному університеті імені Шота Месхія в Зугдіді (Грузія) та в Центрі вивчення миру Арктичного університету в Тромсо

(Норвегія). В межах своїх стажувань науковці Інституту (В. Васютинський, І. Губеладзе) проводили дослідження, вивчали досвід вивчення питань миру в країнах-партнерах та проводили гостьові лекції і заняття для магістрантів відповідних університетів.

За період проєкту було підписано договір про співпрацю з Державним університетом Іллі (м. Тбілісі, Грузія), Державним педагогічним університетом імені Шота Месхія в Зугдіді (Грузія) та Американським Університетом Центральної Азії (м. Бішкек, Киргизстан); досягнуто домовленостей про подальшу співпрацю з іншими партнерами проєкту.

EURASIAN PEACE STUDIES EXCHANGE NETWORK INTERNATIONAL PROJECT

Iryna Hubeladze

PhD in Psychology, DSc Student of the Department of Mass and Communities Psychology, Head of the Young Scientists Council, Institute for Social and Political Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine; Head of the Young Scientists Council of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The paper presents the main results of the international activity of scientists and PhD students of the Institute for Social and Political Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine within the framework of the three-year international project “Eurasian Peace Studies Exchange Network”. The content and results of the work of three seasonal schools, which were essentially training intensives for Master and PhD students of the partner universities, are revealed. The contribution made by representatives of the delegation is shown, in particular through the organization of one of the Summer Schools, the International round table, lectures, workshops, practical classes, gained experience and knowledge in the process of international internship.*

Keywords: *international activities; peace studies; security policy; academic exchange.*

Дата публікації: 23 грудня 2019 р.